

UZ STRMINU S PONOĆNOM KIŠOM

Šumova grada nije više bilo. Tek od vremena do vremena zaružio bi ružno poneki kasni kamion i proparao monotoniju ponoćne kiše koja je dobošala po žaluzinama i grgoljala u sabirnim kanalima.

Odjednom koraci uz strmu periferijsku ulicu; nepravilni koraci pijanca: zalijetali su se, mijenjali ritam i brzinu, kružili, vraćali se nesposobni da svladaju uspon. Pijanac je očito tražio privremene oslonce na uličnim kandelabrima i deblima drvoreda.

Ponovno samo kiša, kiša, kiša...

Pa tulenje broda pred pristaništem. Zvao je pilotinu.

Ni daška vjera da bi ubrzao padanje kišnih kapi, da bi osvježio ustajali zrak, da bi ljudi mogli zaspati nesmetani od kasnih kamiona, od noćnih brodova, od koraka pijanaca.

I tako ništa ne preostaje do odgonetavanja koraka.

Pijancu kao da je ponestalo snage.

Možda samo on spava kupan blagom ljetnom kišom, umrtvljen na pločniku dobošanjem i grgoljanjem.

Odjednom izdaleka, ozgo, drugi koraci...

Koraci kratkog daha, brzi, zakotrljani, ženski.

Koraci koji nisu marili za šarm hoda; tupi od odsutnosti taštine; odlučni da negdje stignu.

Kamo će ona žena u tvrdim i teškim cipelama? Kamo će u ovu uru koja joj ne može odgovarati ni povratku ni polasku?

Možda je rješenje u onom usporovanju zabrzanih koraka što su se još više zgusli, usitnili, utihnuli na nizbrdici koja im pruža nijemi otpor gurajući ih u neželjenu brzinu?

Zaista je bilo tako!

Koraci su sasvim uredno stali ne odavajući ni tračka straha, zabune ili barem iznenađenja.

– Toni! – sazvala je žena, a ni u tom sazivanju nije bilo tračka iznenađenja ili barem prosvjeda

Žena je sasvim izvjesno znala da će u ovo vrijeme i na ovom mjestu biti nekakav Toni koji je s njom povezan neraskidivim lancima vremena i ponavljanja.

Susret je bio najavljen u njenim koracima od samog početka.

I u njegovim.

Možda je i kiša bila predviđena?

Znatiželja me prisili da prekinem uzaludan napor usnivanja i da šumovima dodam sliku s prozora.

Nisam se prevario.

Žena je bila crna mrlja na pločniku, malo sagnuta prema pijancu koji je na dva koraka od nje ležao potrbuške, miran, kao da ga je ona zaustavila u nekom smišljenom puzanju što ga je poduzeo iz samo njemu znanih mračnih razloga.

– Toni, ja sam! – rekla je žena tiho, bez prijekora.

Čovjek podigne glavu i bio je nalik na kornjaču.

Žena mu se nije približavala. Čekala je.

U svjetlu ulične lampe mogao sam im jasno razabrati umorna mršava lica po kojima su se utrkivale kapi kiše odrazujući blistavu žarulju.

– Idemo, Toni! – rekla je žena poslovno, ali i dalje je stajala onako pognuta, nepomična.

Čovjek je neko vrijeme ravnodušno gledao u ženu, a zatim okrene glavu prema dolje kao da ispituje uzmak. Čak je prikupio laktove i koljena i tako dospio u položaj četveronošca, ali ništa više nije poduzimao. Vjerojatno je ono o uzmaku bila samo trenutna obmana; nešto što je u njemu ostalo još od onih vremena, i što je malo-pomalo postalo besmisleno.

– Možeš li? – pitala je žena krivo tumačeći taj pijančev pomak. Ali nije mu se približavala. Nije ni zabrinutosti bilo u njenom glasu. Bilo je tek nešto malo opake znatiželje.

Čovjek nerazgovjetno promrmlja nešto, a zatim mu u težnji da što učini popuste koljena.

Bilo je sasvim sigurno da Toni ne može.

Tek tada mu žena pristupi, odmjeri svoj i njegov položaj, raskreči se uz njega radi ravnoteže, obujmi ga uvukavši koščate ruke pod njegova pazuha, a zatim se istegne u namjeri da ga pridigne. Ali njene su snage bile slabe, njeno htijenje odsutno, a on joj nije pomagao. Prepustio joj se nekako, važan kao učitelj rvanja dok se igra sa svojim sinčićem.

A osim toga kiša, kiša, kiša...

Žena napusti jalov trud.

– Možeš li sâm, Toni? – zapitala je još jednom valjda zato da rastjera i posljednje ostatke sumnji.

Toni umjesto odgovora obori glavu i time konačno prizna da ne može (ili da neće).

Žena kao da je čekala baš taj pokret priznanja kao preduslov namjera koje je imala, pa je odjednom postala nešto žustrija: čučnula je, prilegla grudima uz njegova leđa i stala mu prekapati džepove.

Toni je bio strpljiv kao da ga rasedlava.

Žena je u više džepova našla ponešto, pregledavala nađeno prema svjetlu, nešto od toga stavljala u svoju tašku, a nešto vraćala Toniju. Posebno je bila brižljiva u pretraživanju i preispitivanju pijančeve lisnice. Kad je završila svoj posao i provjerila nije li joj još šta izmaklo, objasnila je Toniju:

– Uzela sam ti novac, Toni!... Čuješ li me?... Novac!... Ostavila sam ti sedamdeset dinara... Ako ti ih tko ukrade, neka mu bude, ali ako ti ostanu dok svane, imat ćeš za cigarete... Cigareta više nemaš!... Čuješ li, Toni?!

Gledala mu je pažljivo u lice i, kako nije nalazila odgovor, pojačala je glas i govorila mu ravno u ušnu školjku kao u telefonsku slušalicu: – Uzela sam ti novac da te tko ne okrade!... Čuješ li?... Ostavila sam ti legitimaciju... U lisnici ti je! ... Mogla bi ti ustrebat i ako te nađe milicija!

Toni nije odgovarao. Samo je ponekad dizao glavu i pogledavao uz strminu, ispitujući ne bi li ipak mogao krenuti.

Žena se uspravi.

Gledala ga je još neko vrijeme, a zatim je iz taške uzela sitniš i stavila mu ga u džep.

– Sada imaš osamdeset dinara, Toni... Imaš i za šibice!

Obavivši posao pretresa džepova, žena je ponovno bila ravnodušna, poslovno ravnodušna.

– Ako možeš, Toni, pokušaj se dovući tu do prve kuće, ispod strehe, jer ćeš se inače prehladiti, a nisi socijalno osiguran.

To je bilo sve što mu je još morala reći.

Zatim se stala vraćati. Polako, kao da se mora tek zagrijati da bi svladala uspon.

Toni podigne glavu. Gledao ju je kako odmiče i ponovno je bio nalik na kornjaču.

Žena se okrene i zateče ga u tom položaju.

– Možeš li, Toni? – zapita ga još jednom i počeka.

Ne, Toni nije mogao ili nije htio.

Žena se nečega dosjeti. Vratila se k Toniju i ponovno mu govorila u uho:

– Ako te netko nađe i zapita gdje stanuješ, reci da si iz Kosirnikove broj 24, dvorište... Hoćeš li upamtiti?... Kosirnikova 24, dvorište... Tu ti je sestra!... Blizu je! Odvest će te k njoj... Do naše kuće nitko te neće voditi, jer je daleko... Kosirnikova 24, dvorište...

Žena mu je sabijala u glavu sestrinu adresu strpljivošću učiteljice gluho-nijemih.

– Ja sada idem, Toni – rekla je napokon i stala se udaljavati, osvrćući se kao i prije.

Uskoro je više nije bilo.

Toniju laknu. Pažljivo je pratio njeno udaljavanje, a kada je bilo sasvim izvjesno da je više nema, tada je sabrao svu preostalu snagu, nekako se uspravo i pokušao krenuti niz ulicu (valjda da otpije onih osamdeset dinara?), ali noge ga nisu slušale više nego toliko da se složi pod strehu i tako možda izbjegne nahladu.

Nastupilo je mirovanje.

Trajala je samo kiša, kiša, kiša...

Branko Belan